

REDAȚIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nuz. Augenfeld & Emeric Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta: la A. V. Gold-
 bergor, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicar: mai dese după tarifară
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr.ii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr.ii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 80. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 88.

Brașov, Luni-Marți 22 Aprilie (5 Maiu).

1905.

„Absolutism de partid.“

Azi sâptemână, când șeful gu-
 vernului unguresc pleda mai cu foc
 în favorul majorității și în contra
 obstrucțiunii minorității din cameră;
 când apărând principiul majorității,
 le vorbea koșuthistilor de posibili-
 tatea, că mâne poimâne va pute
 veni în cameră, în locul unei opozi-
 ționii radicale, una reacționară, în
 locul unei minorități naționale ma-
 ghiare, una răzimată pe motive de
 naționalitate; când în fine își ridică
 vocea pentru parlamentarismul un-
 guresc și dișe, că în legile dela 1848
 constituția ungară și statul ungar
 posed nu numai o mare comoră, dăr
 și cea mai mare garanță a libertății
 publice: se auđi de-odată răsunând
 în sală nimicitorea strigare a deputa-
 tului opozițional Acusiú Beóthy

„Absolutism de partid!“

Aceste cuvinte ale deputatului
 numit, care stă în afară de partide,
 au fost întâmpinate de cătră întreaga
 opozițiune cu aprobări furtunose și
 cu aplause frenetice, cari au durat,
 cum constată raporturile stenogra-
 fice, vre-o de ce minute, așa că mult
 timp a trebuit să aștepte d-l Szell
 până s'a făcut liniște, ca să-și potă
 continua vorbirea. Președintele ca-
 merei Apponyi însuși a fost impresi-
 onat de acesta și a cređut, că
 Beóthy a diș ceva, pentru care ar
 fi trebuit să-l cheme la ordine, din
 care causă a rugat pe acesta să-și
 repeteze cuvintele. Acesta s'a și in-
 tēplat, dăr Apponyi a tăcut și
 n'a mai diș nici un cuvēnt.

Destul că cuvēntul „Pártabsolu-
 tizmus“ a căđut ca o bombă în mij-
 locul majorității guvernamentale, în
 mijlocul partidei „liberale“ vecinic
 stăpânitoare peste minoritățile ma-
 ghiare admise și majoritățile nema-
 ghiare neadmise la masa cea verde
 a „neprețuitelor“ și neintrecutelor
 „libertăți publice“... făcēnd să is-
 bucēscă cu putere curata convin-
 gere a tuturor celor, cari nu aparțin
 taberei mamelucilor guvernului ér pe
 cei ce se află azi în acesta tabēră
 după ce au combătut-o de cēi de ani,
 făcēndu-i să tacă.

Décă acest cuvēnt semnificativ
 esplică cum, timp de trei-deci și cincē
 de ani, tot numai unul și același par-
 tid conduce frēnele guvernului în
 Ungaria; decă esplică de ce devisa
 de „alegeri libere“ este numai o
 amăgire și a rēmas așa și sub gu-
 vernul Szell; decă talmăcesce multe,
 fōrte multe anomalii și neajunsuri,
 de care suferē însăși libertatea și
 desvoltarea elementului așa numit
 „alcătuitor de stat“: atunci cu cât
 mai mult nu caracterisēză el situa-
 țiunea tristă și umilitore politică a
 naționalităților nemaghiare, cari ni-
 căiri nu pot ajunge la cuvēnt, nicăiri
 nu mai sunt ascultate, nicăiri nu
 mai trag în cumpēna vieței vieței pu-
 blice de stat? Nicăiri fiind-că același
 absolutism li-se pune pretutindeni în
 calea progresului și nu numai că nu
 e értă a se manifesta ca individuali-
 tăți naționale deosebite, ce sunt,

dăr nici că mai vrea să le recunoscă
 dreptul de esistență, ce li-l dau chiar
 constituția și legile ungare.

Cine în afară de partida guver-
 namentală a hrănit mai mult, cine
 a dat sprijin mai mare acestui ab-
 solutism parlamentar. ce s'a mani-
 festat și se manifestă față cu po-
 pōrele nemaghiare ale Ungariei, de-
 cât partidele maghiare opoziționale?

Ne aducem aminte, că odată,
 cu ocaziunea unei discușionii asupra
 reformei legii electorale, unul dintre
 deputatii mai tineri opoziționali avu
 curagiul a-le spune soților săi ma-
 ghiari, că libertatea numai una este
 și că ea nu se potē secvestra pen-
 tru o parte a cetățenilor și în acelaș
 timp să înflorēscă pentru partea
 cealaltă, că rău fac cei ce sprijinesc
 atentatele, ce le comit guvernele un-
 gare față cu libertatea popōrelor ne-
 maghiare, căci arma lor e cu două
 tăisuri și va tăia și în carne ma-
 ghiară.

Zadarnice suntși în diua de azi
 toate opintirile opoziției maghiare de
 a rēsturna acel „absolutism de par-
 tid“, de care a făcut amintire depu-
 tatul Beóthy.

Acest absolutism parlamentar nu
 va inceta, decât în diua, când Un-
 garia va fi în adevēr un stat de
 drept, avēnd un regim blānd și in-
 tēlept de dreptate și de libertate, un
 regim drept față cu toți.

Niciodată nu se va dovedi mai
 tare ca acuma neputința opozițiunii
 maghiare, care se va sbuciuma în-
 zadar, căci, în mânia tuturor mani-
 festațiunilor și demonstrațiilor ma-
 ghiare, ea este și rēmane izolată
 pān' ce în ochii majorității popora-
 țiunii țării va trece de complice a
 celui „absolutism de partid“ de care
 s'a vorbit în ședința de azi sēptē-
 mână a camerei.

„Ex-lex“ — în dietă.

Ședința de la 1 Maiu st. n. a
 dietei ungare va rēmanē memorabilă
 în analele „parlamentarismului“ un-
 guresc din era-Szell. O ședință estra-
 ordinar furtunosă, de la început până
 la sfirșit. Etă ce s'a petrecut:

Ședința de Vineri, 1 Maiu.

După deschidere ministrul president
 Coloman Szell a luat cuvēntul și a co-
 municat camerei, că deorece nu s'a adus
 legea pentru acoperirea mai departe a
 cheltuelilor necesare statului, pentru-ca
 funcționarea mașinăriei statului să nu in-
 ceteze, guvernul a luat toate măsurile in-
 dispensabile în sfera sa de influență și pe
 răspunderea-i proprie. Presentă cu privire
 la acesta un raport, care fu cetit prin
 notar, precum și un al doilea raport al
 Curții de compturi, în sensul căruia Cur-
 tea de compturi va esercita și pe viitor
 controlul în modul obișnuit. Cerē d-l
 Szell, ca aceste două rapōrte să se tipă-
 rescă și să se distribuē între membrii ca-
 merei. (Despre aceste două rapōrte scriem
 la alt loc al numărului nostru de azi. —
 Red.)

Se citesc rapōrtele. Când notarul
 ajunge la pasajul în care se cere camerei
 încuviințarea dispozițiunilor guvernului,
 Ratkay strigă: „Să-l punem pe guvern în
 stare de acuzare, ér nu să-i aprobăm mē-
 surile.“

Se ridică și cere cuvēnt Geza Po-
 lonyi. El protestēză contra rapōrtelor gu-
 vernului, cari n'au precedent în istoria
 constituției ungare și a căror tendență
 e de a contrabanda în constituție o așa
 numită ordonanță de necesitate, cum se
 face în Austria pe basa §-lui 14. Décă
 raportul ministrului ar fi admis spre desba-
 tere, s'ar falsifica constituția. Propune, ca
 presidential să inapoieze ministrului pre-
 sident actul din cesțiune.

Cuvintele lui Polonyi au înflăcărat
 opoziția. Coloman Szell observând irita-
 țiunea, încercă să prevină furtuna, ce is-
 bucnī încurēnd. El spune, că în Ungaria
 nu se potē guvernarea cu patente. E vorba
 de un simplu raport, care nu este fără
 precedent, căci Banffy încă a făcut așa
 când s'a aflat în situația în care se gă-
 sește el (Szell). În raport se manifestă
 tocmai respectul cătră constituție.

Cuvintele ministrului provōcă un mare
 sgomot în stānga camerei. Szell strigă cât
 îl țin plāmânii, că nu vrē să guverneze
 contra constituției, nu face nimic fără
 cetă, stă pe basa dreptului, legii și
 dreptății.

— Hoch! Hoch! fu rēspunsul opo-
 ziției la declarația acesta. Și începū un tār-
 răboiū infernal, cum rar s'a mai pomenit.
 Nici un cuvēnt nu mai potē fi înțeles.
 Szell desfășură totă forța, ca să predo-
 mine cu vocea lui orcanul „Nu vrēu să
 ating constituția!“

— Tac! Nu lua pe buze cuvēntul
 constituției! i-se ripostēză din stānga.
 — Acum a căđut elevul eminent a școlii
 lui Deak! sbiēră Ratkay.

Szell încercă să-și continue vorbirea,
 dăr nici un cuvēnt nu i-se aude. Apponyi
 scutură nervos clopoțelul și rōgă pe gă-
 lăgioși să-l asculte cel puțin pe el.

— Să ședă Szell, atunci te ascultăm!
 rēspund stāngacii lui Kossuth.

Un sfert de óră întreg, kossuthistii
 strigă neîntrerupt cătră Szell: Șeđi! Demi-
 sionēză!

Ședința se suspendă. După 1/2 óră
 se redeschide și Szell începū din nou.
 Când își deschide gura să vorbēscă, o e-
 splodie de protestări îi încă vocea. Spune,
 că măcar ca deputat are drept de a pre-
 tinde să fie ascultat.

— Dă-ți dimisia! Du-te de șeđi în
 vre-o bancă, căci ca deputat te vom as-
 culta!

Szell însă ține cu ori-ce preț să vor-
 bēscă. Se vede, că dișe ceva, nici un
 cuvēnt însă nu i-se înțelege, căci cei din
 stānga sbiēră în cor: Șeđi! Demisionēză!
 Cară-te de aici!

Presidential Apponyi amenință pe gă-
 lăgioși cu aplicarea §-lui 255.

— Asta-i nimic! rēspunde Eug. Mol-
 nar. — Puteți s'aduceți și ghilontina!

Apponyi declară, că decă nici pe pre-
 sident nu-l ascultă, atunci ordinea s'a res-
 turnat cu fundu 'n sus...

Szell încercă din nou a vorbi și face
 gesturi mari, însă nici stenografiul nu-l în-
 țeleg ce dișe. În stānga isbuonesce sgo-
 mot infernal. Mulți deputați isbesc cu ce
 au în mână în bănci, drēpta camerei încă
 începe a murmura, — adevēr scandal.
 Szell și Apponyi vorbesc amēndoi de-odată,
 dăr nimic din ceea-ce spun nu se aude.
 „Hoch“-urile din stānga se varsă ca un
 potop la adresa ministrului și un tārăboiū
 indescriptibil umple sala.

Intr'aceea Komjathy, „bunul amic“ al lui
 Szell, făcēndu-i-se milă de acesta, se ridică și
 secundat de aprobările celor din drēpta
 (cu toate că K. e kossuthist de la rōtă) de-
 clară, că el vrē să studieze raportul mi-
 nistrului president, cere decă ca să fie pus
 la ordinea zilei. Ultimele cuvinte ale ora-
 torului se pierd în sgomotul rēnoit.

Vorbesc apoi — nesupērați de ni-
 meni — Beóthy, Hollo, érăși Polonyi și
 Ugron, toți atacând violent raportul mi-
 nistrului-president.

Szell érăși vrē să vorbēscă, dăr nu e
 ascultat. Cu brațele încrucișate și nervos
 privește scena ce i-o face opoziția. Atunci
 furios, ministrul president întōrce opoziției
 spatele. Se pun în mișcare și galeriile și
 o damă amenință pe contele Teod. An-
 drassy. Atunci încep să se misce și cei
 din drēpta,—și harababura fiind completă,
 Apponyi suspendă pentru a doua óră șe-
 dința.

După redeschidere Szell, nu scim pen-
 tru a cătea óră, vrē să vorbēscă érăși. Dăr
 n'apucă bine să dișă „On, cameră“, când
 „tigrii“ lui Kossuth-Komjathy-Ugron, îi
 plesnesc în față vorbele: „Retrage-te! Demi-
 sionēză!“

Polonyi, provocat de un deputat din
 drēpta, merge în mijlocul salei și cu ges-
 turi agitate strigă: „Să-mi stea în față
 cel ce mă molestēză!“

Apponyi, inconștient, pune mâna pe
 clopoțel și se dă jos de pe estrada pre-
 sidială. Casul neobiciuit stīrnesce sur-
 prindere generală și sgomotul încetēză pe
 un moment. Apponyi ia loc în scaunul ra-
 portorului și spune, că o face acesta, ca
 să vadă mai bine în sală. El admoniēză
 camera, să cruce cel puțin autoritatea pre-
 sidiului.

— Constituția e mai mare decât au-
 toritatea presidială, — dișe Polonyi.

De vre-o de ce-ori după o altă Szell
 încercă să vorbēscă, dăr nu potē. Bobi de
 sudori de mânie i-se rostogolesc pe obraji
 palidi. În fine, unui al doilea „bun amic“
 al său, lui Francisc Kossuth, i-se face milă
 de el și mergēnd printre băncile opoziției,
 rōgă pe ómenii săi să fie liniștiți.

Cu mare greutate se face o scurtă
 tăcere, ca Szell să potă spune, că se ală-
 tură la propanerea lui Barta Ódön, ca ra-
 portul să se pună la ordinea zilei după
 desbaterea bugetului ordinar. După de-
 clarația acesta Szell, eșofat, palid și mor-
 ros s'ăședă în fotoliul său.

Discuția se întrerupe și presidiul cere
 stabilirea ordinei de zi.

Ședința de Sâmbătă (2 Maiu).

După deschidere i-se dă cuvēntul lui
 Francisc Kossuth, ca acum la începutul
 stării de *ex-lex*, să întindă încă odată mi-
 nistrului-president mâna de pace. Repetă
 ce a mai diș și altă-dată, că nu e nici o
 necesitate ardentă de proiectele militare.
 Recomandă guvernului să facă a-se desba-
 tere bugetul, căci atunci i-se va vota și
 a doua îndemnitare.

Ministrul president Szell rēspundēnd
 lui Kossuth, se referă la ceea-ce a decla-
 rat de repețe-ori în cesțiunea acesta.
 Proiectele militare sunt o necesitate pen-
 tru țēră și vrē ca aceste proiecte să se
 desbată și primēscă pe cale parlamentară.
 Spune, că rēmane la postul său, cât timp
 are pe parte-i încrederea Corōnei și a ma-
 jorității. Budgetul nu potē fi desbătut
 înainte, deore-ce s'ar întârđia desbaterea
 proiectelor militare.

Vorbesc apoi Hollo și Visontai contra.

Etă, așa și-au petrecut în cele
 două zile din urmă ale sēptemănei
 trecute „părinții patriei“ în sumtuosul
 palat de pe țērul Dunărei de
 la Peșta. Ședințe ca cea de Vineri
 vor mai fi încă destule, — că nu de
 gēba intrarăm în *ex-lex*.

Revoluția în Macedonia.

(Atentatul cu bombe din Salonic. — Victi-
 mele. — Lupte pe străđi. — Demonstrație navală
 — Amenințările Turciei. — Ultimul turcesc Bul-
 gariei. — Ciocniri.)

Am adus deja scirea, că în orașul
 Salonic s'a comis un atentat cu bombe de
 dinamită contra succursalei băncei otomane
 și în alte vr'o 50 puncte ale orașului. Atenta-
 tele erau pregătite de mult timp. Comitetul

bulgar spera, ca în chipul acesta să provoace masacrare în masă a Europeanilor stabiliți în Salonic, cu scop de a face pe puteri să întrevină cu armele.

Atentatele au fost comise pe când stratele erau foarte frecventate de public, fiind un timp frumos. Tote bombele, cari s'au aruncat, au explodat, incendiând casele, omorînd persoanele. În afară de aceasta s'au găsit numeroase bombe îngropate.

Localul sucursalei băncii otomane fu aruncat în aer. A ars până în temelii. Doi dintre revoluționarii au perit în acea exploziune, alții trei au fost prinși.

Localul clubului german a fost complet redus într-o movilă de ruine. Un german a murit cu capul sfărîmat. Toți ceilalți Germani, cari se aflau la club, au fost grav răniți.

Magazinul de petrol de la gară s'a aprins, cădînd o bombă asupra lui. S'a aprins de asemenea și localul școlii germane.

Mulți din locuitorii supuși străinilor au murit în luptele de pe strade.

Sera în timpul serviciului de vecerie de la catedrala Sf. Ștefan, un lucrător electro-technic a tras trei focuri de revolver asupra preotului care oficia. Preotul a scăpat neatinș, însă un profesor de gimnasiu fu rănit de mărte, er două dame au fost rănite ușor. Autorul atentatului, numit Haag, fu arestat.

De odată cu săvîrșirea atentatelor, bandele de revoluționari au distrus liniile telegrafice, cari legă Salonicul cu Constantinopolul și cu Tirnova, făcînd stricăciunii căii ferate tot prin explozii de dinamită. În timpul acesta alți Bulgari străbăteau în trăsuri orașul, aruncînd bombe cu dinamită asupra băncilor, cafenelelor, restaurantelor și cluburilor europene.

Gendarmii și soldații au avut lupte teribile cu bandele până târziu noaptea. Mulți atentatori au fost uciși. Bandele se apărau cu focuri de revolver și cu lovituri de cuțit.

Au fost uciși de asemenea mulți soldați, precum și mulți din curioșii, cari erau pe strade.

Europeanii s'au baricadat prin case totă noaptea de 29 spre 30 Aprilie! Luptele cu revolvelele au durat până în revărsatul zilei. Trupele încunjură consulatele, ca să le apere.

După un raport telegrafic sosit la Constantinopol, numărul victimelor se evaluează la 100 persoane de ambele părți.

Bombe cu dinamită au fost aruncate și Vineri în 1 Maiu. Poliția a făcut numeroase arestări. Cei arestați au desfășurat o mare rezistență, fiindcă poliștii au omorît peste 50 de revoluționari.

— Turcii amenință cu represalii contra bandelor. Populația turcească e pretutindeni extrem iritată. Turcii din Ueskueb au ținut o consultare și au decis, că decă bandele vor ataca orașul, ei vor ucide pe toți creștinii din oraș.

— În 1 Maiu prim-dragomanii tuturor ambasadelor au fost însărcinați de ambasadori cu demersuri la Pôrtă în afacerea evenimentelor din Salonic. Noaptea s'a ținut un consiliu de miniștri la palatul din Constantinopol. Se svonesce, că Pôrtă ar fi trimis un ultimă Bulgariei.

— Oficiul de externe din Viena, în urma evenimentelor din Salonic, a decis să dea ordin flotei austro-ungare care circulă în apele de la Smirna, ca să se retragă imediat în port, de unde în zilele proxime va pleca spre Salonic împreună cu flotele celorlalte state. E vorba de o demonstrațiune navală înaintea Solonicului, puterile fiind hotărîte a menține ordinea în Balcani câtă vreme Turcia își dă silința a aplica reformele.

După o telegramă cu data 2 Maiu din Viena, vasele de războiu „Habsburg“, „Wien“ și „Magnet“ au sosit deja la Salonic.

Și o parte a flotei italiene a primit ordin să plece spre Salonic.

— Un detașament de 50 de soldați încunjurase apröpe de orașul Gorovicii o

bandă bulgărească. Se începuse o luptă înverșunată, când la aușul detunăturilor de pușcă, au alergat țeranii din mai multe sate din prejur, cari la rîndul lor au încunjurat pe soldați, trăgînd asupra lor un foc foarte violent.

După o luptă de o oră, numai doi soldați au putut ca prin minune să scape prin fugă. Toți ceilalți au fost omorîți până la unul.

— Apröpe de Giumambala o mare bandă bulgară a fost încunjurată și distrusă de trupele turcesci. 57 Bulgari au fost uciși. Apröpe de Belovo a fost distrusă altă bandă. Trupele turcesci a făcut 50 de prizonieri, cari au fost trimiși la Ueskueb.

O bandă de 300 Bulgari a jefuit satele sêrbesci de lângă Kratovo și Kotigiane.

— Consuli Angliei, României și Greciei din Bitolia au primit din partea comitetului revoluționar câte o scrisore plină de amenințări și prin care îi acuză, că ei în rapörtele lor ponegresc și calomniează pe revoltați, servind în același timp de spioni ai autorităților turcesci.

Termină declarându-le, că ori-ce precauțiunii ar lua, ei sunt deja condamnați la mărte și că nu vor scăpa de această pedepsă.

Consulii român și engles au luat câte 6 cavași, fără de cari nu es nici diua pe stradă, er consulul Greciei nesimțindu-se în siguranță, și-a luat familia și a plecat din Bitolia. Fuga acösta a unui consul de frica revoluționarilor, a mărît și mai mult temerea în populațiune.

Chestiuni agrare.

II. Remedii.

Am arătat neajunsurile și schimbarea radicală, ce a produs-o în agricultură sistemul liberei concurențe la noi și în străinătate. Ea a favorizat enorm puterea capitalului și capitalismului, în detrimentul muncii și al adevăratului cultivator. În Ungaria și Transilvania a profitat din ea poporul ales al lui Israel, Ovreeii, er în România elementele eterogene, recrutate cu deosebire din micul comerț: Grecii, Bulgarii, Albanesii, Jidanii, pușini Cuțovlachii și mocanii seceleni, în marea daună a țeranului român și a marilor proprietari chiar.

Asupra progresului și civilizațiunii țerii, ea a avut drept rezultat o întindere vertiginösă a agriculturii mari, în detrimentul celei mici și a tuturor celorlalte isvöre de venit și bogăție ale țerii, inclusive negoț și industrie, căci a repus cu totul și a făcut să dispară numeroasele bresle și familii de meseriași și negustori români de prin tîrguri și orașe, și a creat o populație burghesă apröpe exclusiv bugetivöră.

În România, îndată după improprietărirea țeranilor, guvernul a fost silit să aducă o lege de *inalienabilitatea pământurilor țărănesci* pe 30 ani, și apoi pe alți 30, fără de a contribui prin ea cu nimic la ameliorarea stării materiale și morale a sätînului, căci în România au rămas 3/4 din țeranii, cu proprietate infimă de 2—3—4 pogöne, cu țera desvölită apröpe cu totul de vite la proprietatea mare, er cea mică în imposibilitate absolută de ale ține și hrăni. Apoi cu proprietatea mare ca teren cultivabil în valöre de 1 miliard și 114.940,329 lei, gravată de 379.375.304 milioane lei ipotecii particulare și 43,746.021 lei ipotecii și garanții afectate cätără stat, seu în total cu o datorie efectivă la proprietatea mare de 423 milioane la un venit net anual de 211.930.346 lei și 5.587.136 lei ipotecii pe vii; er 3.213.317 lei ipotecii pe moșiile moșnenilor și răzeșilor, cari posedă moșii mari vechi, der le dețin în mod colectiv după vechiul obicei al pământului. Moșneanul este plugarul cel mai interesant, care a stat până ađi nemiscat pe loc, nu s'a mutat, nu s'a vëndut, nu s'a înștrîinat; — seu în total efectivă de 431.972.778 lei. Deosebit de aceste, putem evalua la 500—600 milioane lei valörea pădurilor seculare, ce erau preperate peste întregă

țera, afară de stepa Bărăganului, și cari astăzi nu mai sunt, ori puține resturi rămase din ele ca crânguri și tufișuri și mărîcînături fără valöre; la 300 milioane lei vinderea și desfacerea vitelor: numeroasele herghelii, tămăslituri și oierii numeroase, ce erau în principate; la vre-o 100—200 milioane dispariția numeröselor velnițe — numai în Moldova la 1842 erau 103 — cari îngrășau sute de capete ve vite mari, unele până la o miie capete de boi; și clădirile, ecaretele economice ce s'au ruinat; vr'o 200—400 milioane fênățele și pășunile distruse dimpreună cu luncile mărnöse de la munte și coline, cotropite de nisipul și petrișul adus de riuri și gârle de la munte, în urma devastării pădurilor și desvölirei cöstellor de ori-ce vegetațiune; — și la vre-o 60 milioane cele 60.000 hectare de vii distruse de floxeră. Afară de aceste mai sunt încă ruina materială și morală a țeranului, inclusive cele 40—80000 pelagrosii în țera provenită din miserie și secătuirea pământurilor de bogăția lor fabulösă, care a fost basată esclusiv pe cultura rapace.

În datorie proprietatea mare rurală din România a ajuns să țină recordul 34 % apröpe cu marea proprietate germană, care deși are 42% datorii, însă posede 397 fabrici, cari prelucră anual 11½ milioane tone de sfeclă, 3745 velnițe agricole (fabrici de spirit), cari produc anual la 406 milioane litri de spirit. 1400 lăptării mari, în cari se lucră cu abur etc.

În cultura vitelor, pe când în Germania, unde 3/5 a populațiunii trăesce din industrie și comerț și numai 2/5 din agricultură, se veniau 60,2 capete vite mari la 100 locuitori în 1873, 55 în 1883 și 56 la 1897 — și pe fie-care deceniu vitele sporesc cu 10% în greutate și valöre — în România, țera pur agricolă și cu proprietatea mare covêșitöre, se vin numai 74,5 capete de vite la suta de locuitori. Între proprietarii mari și arendași din România 7187 țin vite în total, 1578 numai vite mari, 189 numai vite mici și 5412 țin vite mari și mici. Însă în ceea-ce privește cultura vitelor propriu dișă, numai 725 înși au peste 10 cai, 1346 între 21—100 capete vite cornute; 522 peste o sută vite cornute; 517 între 101—500 oi, 218 între 501—1000 oi și 153 peste 1000 de oi; 620 au 21—50 porci și 604 peste 50 porci.

Între aceștia erăși cei din Moldova se ocupă mai serios cu cultura vitelor, căci 321 posed peste 10 cai, 341 peste o sută de vite, 189 între 101—500 oi cornute, 105 peste 501—1000 oi, și 60 înși peste o miie de oi, pe când cei din Muntenia au mult mai puține vite, deși țera este mai mare: 320 au peste 20 cai, 157 peste 100 capete vite cornute, 150 între 100—500 oi, 89 între 501—1000 oi și 56 peste o miie de oi.

(Va urma)

Sinodul archidiecezan.

Sedința V s'a ținut Joi la 30 Aprilie. I. P. S. Sa metropolitul răspunde la interpelarea deputatului Farcaș în cauza ridicării P. C. S. d-l archimandrit-vicar Dr. Ilarion Pușcariu la rangul de archiereu. Spune, că a conferit privatim cu episcopii sufragani, der tot-déuna a întîmpinat opoziție hotărîită din partea lor. Vêdînd pornirea acösta ostilă, nu a pus cestiunea și oficial în sinodul episcopesc, pentru-ca să nu provoace conclus nefavorabil cu privire la împlinirea dorinței.

Se întră apoi în ordinea zilei și se cetesc rapörtele comisiunilor *organizătore, bisericöscă și școlară.*

Sedința VI s'a ținut Vineri înainte de amiază, la ordinea zilei fiind raportul comisiunii financiare.

Sedința VII s'a ținut Vineri la örele 4 p. m.

După autenticarea protocolului ședinței precedente, la ordinea zilei a urmat *reconstituirea* senatului școlar și epitropesc al consistoriului archidiecezan.

Prin votare secretă au fost aleși asessorii onorari în senatul școlar, din cler:

Vasiliu Demian, Gregoriu Fletos și Ioan Broju; dintre mireni: Dr. Liviu Leményi, Ioan de Preda, A. Vlaicu, V. Oniț, Dr. G. Proca și L. Triteanu.

În senatul epitropesc, din cler: I. Droç, Gal, Șagău și Vas. Voinea; dintre mireni: P. Cosma, Pant. Lucața, Dr. I. Mihu, Dr. N. Vecerdea, M. Cirlea și St. Stroia.

Profesor definitiv în secțiunea pedagogică a seminarului archidiecezan a fost ales prof. prov. Nicolau Vătășan.

La ordinea zilei se continuă referada comisiunii bisericesci. Raportorul Dr. Farcaș referă asupra propunerii deputatului Gr. Pletos referitoare la reorganizarea secțiunii teologice — Se transpune consistoriului pentru a veni în proxima sesiune sinodală cu propunere concretă în această cauză.

Tot consistoriului se predă și propunerea dep. V. Oniț referitoare la ornamentarea internă a bisericeii catedrale spre ulterioară afacere competentă.

Se anunță ședința proximală (ultimă) pe Sâmbătă la örele 10 a. m.

Rap.

Voci de pressă

asupra scenelor din dieta ungară.

Etă cum se pronunță diarele maghiare asupra celor ce s'au întîmplat în ședința de Vineri a dietei:

„Budapesti Hirlop“ diçe, că ar șterge bucuros din analele parlamentului ungar scenele din ședința de Vineri. Ne temem, diçe diarul, că surogatul ce se pregătesce în bucătăria minorității, este mai nepotrivit și decăt surogatul întrebuintat de guvern, ca să țină în mișcare mașinaria constituției. Nu se pöte pune în locul voinței majorității voința minorității. Chiar și atunci când lupta minorității ar da rezultate prețioase, ele ar fi scump cumpărate cu prețul permanentelor crise politice.

„Magyarország“ într'un articol scris de N. Bartha diçe între altele: „Szell pöte să rămănă, pöte să mîrgă și pöte să vină ori-care altul. Acösta nu va schimba întru nimic hotărîrea opoziției. Se pöte vorbi la infinit despre drepturile majorității. Mai întăiu de töte e dreptul națiunii. Se pot referi la ordinea parlamentară. Ordinea cea mai înaltă este interesul legal al națiunii. Ce vreți? Să votați? Să dați recruți Austriacilor? Să siliți pe fiii națiunii a servi sub stindard străin? Într'asta constă dreptul majorității? Ei bine, acest drept nu-l veți esercita. De trei decenii slugiți pe Austriac. Opoziția a discutat și a răbdat. S'a sfîrșit cu acösta. Ori stați lângă națiune și veți șecera recunoscința și glorie; ori că rămăneți pe lângă Austriac, și atunci veți țiri națiunii dintr'o crisă într'alta. Mai bine să fie crisă și forță, decăt recunoscerea constituțională a influenței domniei austriace?“

„Független Magyarország“ diçe: „De erî începînd s'a dovedit, ceea-ce noi am accentuat tot-déuna, că un ministru-president mai amăgitor și de mai rea credință n'a avut țera, ca pe Coloman Szell... Ca un adevêrat comediant, Coloman Szell a pășit pe teren în mijlocul unui foc bengalic când ca un automat a ținut să accentueze: „drept, lege, dreptate“. La început țera l'a aplaudat. Cum nu, căci în viața publică a țerii eram obișnuiți cu corupțiunea... Opinia publică însă curînd s'a deșteptat, vêdînd producțiunile comediantului, cărora le lipsia valörea intrinsecă. A vêdut, că guvernarea lui Szell e mai periculösă decăt a antecesurului său, ea e o amăgire mincinosă...“

În felul și în stilul acesta scriu și cele-lalte foi opoziționale.

Dispozițiuni privitoare la starea de ex-lex.

În raportul ce-l publicăm mai sus despre decursul ședinței de Vineri a dietei, se face amintire de două acte pe cari ministrul president le-a prezentat dietei, rapörte ce privesc unele dispozițiuni necesare, în urma stării de ex-lex ce s'a declarat cu diua de 1 Maiu.

În primul raport se dice, că guvernul a luat toate măsurile necesare pentru acoperirea cheltuelilor ce se bazează pe dreptul public și dreptul privat; precum și măsurile, cari se garantează venitele publice și se mențin ordinea formală în susținerii statului. A ordonat guvernul, ca toate cheltuelile de stat să se îndeplinescă în cadrul bugetului din 1902. Conform acestei dispozițiuni, contabilitatea de stat nu va suferi schimbări formale.

În legătură cu aceste dispozițiuni autoritățile financiare vor înceta încasarea dărilor și a competențelor visteriei pe cale de execuțiune.

De-odată cu acesta ministrul president a prezentat și raportul presidentului Curții de compturi, care anunță, că de-ore-ce dieta n'a încheiat până acum desbaterea proiectului de indemnitate, ea (Curtea) va continua neîntrerupt controlul asupra cheltuelilor de stat, decât legislativa nu va dispune altfel. În sensul acesta presidentul Curții a dat un ordin secției de compturi, ordin, care se prezintă și camerei.

Pentru aceste două rapoarte s'a făcut gălăgie așa de mare în dietă.

SCIRILE DILEI.

— 21 Aprilie v.

Statuă lui Vasilie Alecsandri. În ședința de Vineri a Academiei Române, d-l Iac. Negruzzi a dat cetire unui raport propunând ca Academia să ia inițiativa de a deschide o subscripțiune publică pentru ridicarea unei statue lui Vasilie Alecsandri în Bucuresci. Academia a primit această propunere cu unanimitate.

În contra Jidovilor din Austria. În ședința de la 2 Maiu a „Reichsrath”-ului deputatul *Herzog* a propus, ca jidovilor să nu li-se dea dreptul de cetățen austriac, őr celor, cari au acest drept, să li-se iee; jidovii să nu fie admiși la serviciul militar, őr de la 20 ani până la mörte să plătescă 5% după venitul curat, ca taxă pentru liberarea de miliție. Să nu li-se permită jidovilor a-se stabili, decât în orașe mai mari, unde să li-se desemneze anumite suburbii. Imobil să nu-și pōtă procura, decât în interiorul suburbiilor. Să nu le fie permis a frecventa decât școle jidovesci, și să fie opriți de a intra în funcțiuni să fie medici, precum și advocați.

Un Român ucis de Bulgari. Un Român din Majavora se ducea în Joia trecută la Bitolia călare pe catărul său. La intrarea în oraș îi ies în drum doi Bulgari, înarmați și îmbrăcați în uniforma revoluționarilor, și-l întâmpină cu cuvintele: „De ce tradezi cauza liberatōre?” În zadar s'a încercat nenorocitul să dovedească absoluta sa nevinovăție, căci cei doi agresori s'au aruncat asupra lui și l'au străpuns cu cuțitele, dându-i peste 30 de lovitură.

„Renasceră Tării Ardealului.” Pentru această țintă și-a propus a lucra și lupta o nouă fōie ungurască, ce a început să apară de la 1 Maiu în Clușiu sub titlul „*Nemzeti Ero*” (puterea națională.)

Casina română din Clușiu își va ține adunarea generală la 10 Maiu. La ordinea dīlei este și alegerea unui nou comitet.

Profesorul Emil Sabo de la gimnasiul din Blășiū, a făcut la 28 Aprilie n. cu laudă esamenul de specialitate din istorie și geografie, la universitatea din Clușiu.

Regele Angliei a sosit alaltăeri în Paris. I-s'a făcut primire strălucită. Orașul era splendid pavoscat cu stindarde franceze și engleze.

Desmintire. D-l V. C. Osvadă desminte categoric faima răspândită de diarul „*Deva és Videke*”, că ar voi să înființeze o fōie română socialistă.

Schimbare în redacțiunea „Foi Poporului.” Numărul din urmă al „Foi

Poporului” din Sibiu anunță, că domnul Victor *Lazar*, redactorul ei de până, acum trebuind să-și facă pedepsa de 5 luni închisōre de stat în Seghedin, răspunderea pentru redacțiune a luat-o d-l Silvestru *Moldovanu*.

Sciri locale.

Listele provisorii electorale. Am anunțat deja, că listele provisorii ale alegătorilor dietal pe anul 1904 — dimpreună cu consemnarea celor scoși din liste — sunt depuse încât pentru cercul I și II orașenesc, începând de mâne 5 Maiu st. n. până la 25 Maiu st. n. în cancelaria primăriei din Brașov spre a putē fi luate în vedere de ori și cine, dela 8—12 ore a. m. și dela 2—6 ore d. a. De pe liste se pot lua și copii. În contra acestor liste fiecine pōte reclama în ce privesce persoana sa. Dēr fie-care alegător trecut în lista electorală dintr'un cerc mai pōte reclama și contra primirii oră scōterei nejustificate din liste a oră-căruia alegător din acel cerc. Terminul reclamațiunilor, ce sunt a se face în scris și a se adresa comisiunei centrale electorale este de 5—15 Maiu st. n. inclusiv și sunt a se preda la primăria orașului. În reclamațiune are a se arăta esact numele de botez și de familie, ocupațiunea, locuința și etatea fie-căruia alegător în interesul căruia se face reclamațiunea. Observările asupra reclamațiunilor se pot face dela 15—25 Maiu stil nou.

Listele electorale provisorice stabilite de comisiunea centrală electorală a comitatului Brașov pentru comunele rurale din întreg comitatul se află depuse — dimpreună cu consemnarea celor scoși din liste — la oficiul viceșpanatului din Brașov, őr la primăria fie-cărei comune din comitat lista acestei comune. Procederea și termenele de reclamare și pentru observări sunt aceleași. Reclamațiile adreseate comisiunei centrale electorale a comitatului, sunt a se preda la comitat în Brașov seu la primăriile diferitelor comune.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai intrat: de la „Cassa de păstrare” din Seliște 120 cor., de la d-nele Valentina Dr. *Parasca* și Hortensia Dr. *Suciu*, în loc de comună pe sieriul rēposatului lor unchiū I. Popea 20 cor., de la d-l Nicolae *Răceanu*, preot în Dejan 5 cor. Primescă generoșii donatori cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.*

1 Maiu în Brașov. Din partea socialiștilor de aici s'au prezentat ađi la Redacțiunea fōiei nōstre doi domni și au declarat, că cele publicate în foile din Brașov, în deosebī în cea germană și în cele maghiare, despre demonstrația socialistă de la 1 Maiu, nu s'ar basa pe informațiuni esacte. Ne-au rugat tot-odată a lua notiță despre acēsta și despre intențiunea d-lor, de a publica cu privire la acele informațiuni o broșură rectificatōre în trei limbi.

Avansări în armata comună.

Cu ziua de 1 Maiu 1903 au fost înaintați, într'altii, și următorii ofițeri *Români*, cari sersesc în armata comună:

Colonelul Nicolau *Cenna* la gradul de *generalmajor*, comandant al brigădeii 3 de infanterie.

La gradul de *locot. colonel* maiorii Ioan Iovescu în reg. 26 de inf.; Ioan Bogdan în reg. 64 de inf.; George Popovici în reg. 2 de inf. și Demetriu Ionescu în reg. de divizie 28 de artilerie.

La gradul de *maiori*: căpitanii de cl. I. Silviu Herbay în reg. 85 de inf., Iosif Moga la depoul I. de montură.

La gradul de *căpitanii cl. I.*: căpitanii de cl. II.: Dragutin Cioban în reg. 9 divizia 34 de artilerie (statul maior); Demetriu Herbay în reg. 83 de inf.; Petru Babu în reg. 43 de infanterie. *Căpitanii de cl. II.*: locotenenții Ioan Ziemba în reg. 41 de inf., Iuliu Curcolega în reg. 3 de vânători, Anton Costa în reg. 9 divizia 17 de artilerie, Dr. Adrian Nedelco auditor în reg. 51 de inf., Corneliu *Bardosi* auditor în reg. 50 de inf. (Brașov).

La gradul de *locotenenți*: sublocotenenții Ioan Droghi în reg. 61 de inf., Xenefon Roman în reg. 84 de inf., Ioan Finnegariu în reg. 14 de inf., Robert Pop în reg. 56 de inf.

La gradul de *locotenent*: loțiitorul de ofițer Robert Bacca în reg. 51 de inf. *Medic de stab*: medicul de reg. cl. I. Dr. Ioan Sturza în ministeriul de rēșboiū; *medic de regim* cl. II. protomedical Dr. Octavian Florea în reg. 65 de inf. *Căpitan de comptabilitate* cl. I. Alesandru Miuța în reg. 83 de inf. *Accesist militar de comptabilitate*: Petru Erimescu în ministeriul de rēșboiū. *Ofițial cl. II. de registratură*: Nicolau Repunteanu în ministeriul de rēșboiū. *Ofițial cl. III de registratură* Savu Munteanu la comanda de corp 7. *Veterinar militar* Eugeniu Petraș la herghelia din Sepsi-St.-Giorgiu.

Transferați au fost *maiorul* Constantin Lalescu de la reg. 75 la reg. 74 de inf. *Căpitanii* de cl. I. Victor Chitul de la corpul de stat maior la reg. 68 de inf. George Fleșariu de la reg. 14 la reg. 51 de inf. *Locotenenții*: Constantin Popovici de la reg. 5 de husari la reg. 8 de husari, Ioan Franca de la reg. 5 la reg. 9 de husari. George cavalier Sirbu de la batalionul 14 de pioneri la bat. 15. *Căpitanul* de cl. II. Gheorghe Droghi ca auditor de la reg. 33 de inf. la tribunalul de garnisōnă în Cernăuți și *sublocotenentul de comptabilitate* Nicolau Borzea de la reg. de corp de artilerie 12 la batalionul 5 de vânători.

Măcelul din Chișineu.

Despre grōznicul măcel asupra evreilor din capitala Basarabiei, mai dăm ađi după un ăiar bucureștean următoarele amēnuate:

A doua zi de Pasci, s'vonindu-se că Rușii se pregătesc la un nou atac, populațiunea evrească, în număr fōrte mare, armată cu revolvere și bastōne se adunase în piața numită *Novi-Bazar*, ca să se apere contra Rușilor.

Atunci cei interesați răspândesc s'vonul în cartierele rusești cum că în piața. Rușii au fost stlciți în bătai de cătră Evrei, și că vre-o căți-va ar fi chiar omoriți. Acest s'von tendențios, cu iuțela fulgerului se răspândește în cartierele măr-ginașe, locuite de muncitorimea rusescă, care în gōnă se îndrēptă spre piața unde erau adunați Evreii.

În drumul lor, cetele comit cele mai mari atrocități, lovind pe primul evreu întâlnit în stradă, devastând și prădând prăvăliile.

Apoi, în grupuri din ce în ce mai mari, bandele intră prin casele evreesci, sparg toate mobilele, omōră femeile și nu cruțā nici pe copilași.

Din toate părțile nu se auziau decât cuvintele: *Bratia ficiaite!*... (Fraților alergați, că Evreii ne omōrā!...

— Repede să ne curățim de acești jidani! — diceau unii — „Lovii fără cruțare!” — diceau alții. Și din toate părțile alergau ca nisce turbați, cu cuțite, casmale, drugi de fier, topōre și măcelă-reau biata populațiune, incapabilă de a-se apēra.

Și aceste barbarii se comiteau în prezența armatei și a poliției, care se uita la acest spectacol îngrozitor, cu o nepăsare cu adevērat criminală.

Numărul țēranilor ruși, cari au luat parte la acest măcel îngrozitor, trece peste 5000. Ei erau împărțiți în grupe de câte 100, 200, până la 500 de inși, și astfel opera în același timp în toate cartierele evreesci.

În toate prăvăliile pe unde intrau, ei spărgeau tot ce găseau înăuntru, apoi aruncau marfa afară, călcându-o în picioare.

Dēr aceste măceluri îngrozitōre nu erau lipsite și de ore-carī scene comice.

Când se întâmpla să spargă vre-o cărciumă, înainte de a da drumul vinului și rachiului, ca să curgă, bandele beau din belșug, până când se îmbētau.

Intrând în vre-o prăvălie de haine gata, ei se desbrăcau de sērăcăciosul lor costum, și se îmbrăcau în haine nouē.

Am zărit pe un individ eșind dintr'o prăvălie cu câte-va pārechī de pantaloni. Fără să se jeneză de publicul adunat în

pieță, el își scōte pantalonii vechi, îmbrăcând pe cei noi. Fiind-că însē pantalonii erau mici și-l jenua, îi scōte din nou și îi taie în bucăți, strigând în gura mare: Al dracului jidan, m'a înșelat, sunt prea înguști! Apoi își puse o altă pāreche de pantaloni și fugi sumet, avēnd aerul să spue: „Uitați-vē la mine ce grozav sunt”.

În piața Harlatofska, au spart un mare magazin cu specialități de vinuri și șampanie. După-ce au bēut cât au putut, au început să destupe buteliile și să verse conținutul în stradă.

Un individ desculț, se îmbrăcase cu trei pārechī de haine de gală, una peste alta de diferite mărimi. Apoi cu un joben în cap, o pāreche de mănuiși albe și un baston cu mânăru de argint, se plimba nesupērat de nimeni, cu un aer de „grand seigneur!”

Multe femei, cu saci în mână, alergau dintr'o prăvălie în alta, ridicând obiecte și transportându-le acasă.

Ceasornice de aur și de argint, inele și alte obiecte de valōre erau aruncate pe trotuare ca nisce bucăți de farfurii sparte.

Numai un număr fōrte mic de prăvălii și case au rămas nejeftuite.

Casele și prăvăliile rusești, ca să nu se confunde cu ale evreilor și spre a fi recunoscute de vandali, erau toate însemnate cu cruci zugrăvite pe ziduri; de deșupt erau scrise cuvintele: Hristos a înviat! Pe la multe alte case icōnele erau aședate pe ferestri, ca dovadă că sunt rusești.

Stradele sunt pline de uși, ferestri, scânduri de garderōbe, oglinđi sparte, diferite mărfuri: pālării, ghete, haine, țesături de bumbac și de mătase rupte și murdărite. Spectacolul este îngrozitor!...

ULTIME SCIRI.

Sofia, 3 Maiu. Cercurile macedonene de aici nu negă originea revoluționară a atentatelor din Salonic. Atentatele sunt numai un prelude la revoluțiunei celei mari, ce va urma.

Berlin, 3 Maiu. Evenimentele din Salonic sunt viu comentate aici și sunt considerate ca fōrte seriose. În general se bănuiesc, că în aceste atentate e amestecată mâna Bulgariei. Guvernul german a provocat Pōrta să cerce isvorul dinamitei întrebuintate, căci se crede, că dinamita a fost dusă din Bulgaria. Dēcă cu scirea Bulgariei s'a întâmplat aievea lucrul acesta, Turcia e datoră a răsbuna fapta chiar cu pericolul de a provoca un conflict turco-bulgar.

Belgrad, 3 Maiu. Ministrul sērbesc de culte *Lazarević* și-a dat dimisiunea. În locul lui va fi numit senatorul Sivan *Sivanović*.

Diverse.

Declarațiunile de amor după pozițiile sociale. Diplomatul dice: „Ei! să încheiem o alianță eternă”. Soldatul: „Mi-ai rānit inima, în cât nu se va vindeca nici-odată” seu „Ai venit, ai vēdut, ai invins”. Grădinarul: „Un singur cuvēnt de pe buzele tale”, și „drumul nostru în vieță este presărat cu flori”. Zidarul: „Hai să zidim o colibă împreună”. Corăbierul: „Feciōră frumoșă, la tine găsesc un port pentru toate furtunile vieții”. Surugiul: „Ascultă-mē, și tu ai să porți frânele tot-deuna”. Juvergiul: „Acēstă unică legătură să formeze un lanț de aur”. Invētatul: „O, lasă-mē să-ți studiez inima, și-n ochii tēi se-mi oetesc fericirea”. Antreprenorul: „Tu îmi umpli pāharul vieții până la margine”. Sculptorul: „Dēcă inima ta nu este de marmoră, permite să se așede chipul meu în ea”. Brutarul: „Vrei să împărțim pānea mea în bine și la necaz?” Săpunarul: „Tu să fii lumina vieții mele”.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 28 Aprilie n. de 41,739 capete, la 29 Aprilie au intrat 752 capete și au eșit 367 capete, rămânând la 30 Aprilie n. un număr de 42,124 capete.

Se notează marfa unгурescă: veche grea dela 124—126 fil. tineră grea dela 132—134 fil., de mijloc dela 130—132 fil. — Sărbescă: grea 130—132 fil., de mijloc 128—130 fil., ușoră 124—126 fil. kilogramul.

Frumos ca o Icoană

este un Teint delicat alb și fin, și o față fără pistrii și pete. Spre a obține acesta să se spele în fe-care și cu **SAPUNUL**

„Lilienmilchseife a lui Bergmann“

(Marca: 2 miner.)

dela Bergmann & Co. in Dresden și Teutschen a/E.

Se capătă bucata cu 80 bani, la Teutsch & Tartler și la farmacia lui Roth in Brașov.

(1903)

4—50

LOSURÎ DE CLASĂ

la Loteria XII-a în condițiuni originale.

Losurile vândute prin noi au făcut până acuma câștigurile principale de:

100,000 80,000 50,000 25,000 Coróne,

și afară de aceste încă circa: **dece milioane în total!**

Serviciu prompt!

Serviciu prompt!

In cas de câștig se păstrează cea mai mare discrețiune!

Prețurile losurilor:

Los întreg,	jucătate los,	sfert de los,	optime de los.
12 coróne	6 coróne	3 coróne	1.50 coróne

Tragerea în 22 și 23 Maiu st. nou 1903.

JACOB L. ADLER & FRATELE

societate de bancă în comandită, BRAȘOV.

Cea mai mare colectură principală din Transilvania.

Cruce séu stea după electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne uralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tuițuri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auđul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, re-ceală la mâni și la picioare, reumă, podăgră, ischias, uđul în pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, ca I la tractare normală a medicu-lui se vindecă prin electricitate. — In cancelari. mea se află atestate încurse din tóte păr-țile lumii, cari prețuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste a'estate. Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co-funde cu aparatul „Volta“, de óre-că „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost ofici-s oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vândare pentru țără și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V, Strada VADÁSZ 42 A. / E. colțul strada Kálmán.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mórte, aședământul séu de înmormântare bogat asortat in cari tóte obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de ștejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plântici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, caré funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin,** iau u asupra-mi și **transporturi de morți in străinătate.**

La casuri de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

ROMÂNIA
Primăria comunei Constanța.

PUBLICAȚIUNE.

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a alimentării orașului Constanța cu apă fiind aprobat de Consiliul Technic Superior prin Jurnalul Nr. 37—903, și de D-l Ministru de Interne prin ordinele Nr. 2534 și 3556—903, se publică spre cunoscința generală că: pentru darea acestei concesiuni pe o durată de 45 ani, se va ține, conform decisiunei Consiliului Comunal din ședința de la 26 Februarie a. c. li-citațiune în localul acestei Primării, strada Carol I, Nr. 48, în ziua de **Luni în 28 Aprilie (II Maiu)** a. c. órele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dis-pozițiunile art. 68—79 din legea asupra Comptabilităței Generale a Sta-tului. — Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Cassa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la ori-ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numărar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de **(40,000) patru-deci mii lei,** presentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt datorii să presinte Primăriei certificate legali-sate în regulă, emanând de la autoritățile competente din țara de ori-gine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care să probeze că dispun de mijloce suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucră-rile ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe seriose nu se admit.

Ofertele în plic sigilat vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și óra fixată mai sus și vor fi adresate:

Domnului Primar al orașului Constanța
la Constanța
(România)

ele vor purta mențiunea:

„Ofertă pentru concesiunea alimentării cu apă potabilă a orașului Constanța.“

Ofertele primite la Primărie după óra și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatătoare de depunerea garanției, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Caetul de sarcini se póte vedé în cancelariile Primăriei orașului Constanța în tóte zilele de lucru de la órele 8—12 a. m. și de la órele 2—6 p. m.

p. Primar, **I. SĂNTU.**

Secretar, **ST. DAN.**

Nr. 10344.—1903 Februarie 27

5--5.(907).

OCASIUNE RARĂ!!

Din cauza **desființării negoțului meu de vinuri,** vënd cu prețuri foarte scădute

și liber de accis, în cantități ori cât de mici și transportat a casă: **Vinuri veritabile ardelenesci,** dela póla munților din 1896, Riesling de Rin, dia 1889, Vin de Rozsomal (Alba-Iulia) din 1896, rémas după Episcopul Lönhardt, Vin de Czelnă din 1898, Carbenet roșu, din 1896, Leányka din 1900, Elömali din 1900, Šom din 1900, și Tramin din 1900. — **Litru dela 80 b. până la 1 cor. 50 b.**

La cumperări mai mari servesc cu oferte foarte ieftine și la comandele din provincie rentorc 14 bani accisul de litru.

Butelia de 1 litru o socotese în 16 bani, ér Butóiele se socotesc în prețurile obicinuite la desfacerile totale.

Vënd mai departe:

Rachiu de prune (Silvoriun) de 5 ani	1 litru cu butelia cor.	1.80
Rachiu de drojii fiert de mine	1 " " "	2.20
Cognac veritabil franțuzesc	1 " " "	4.80

Vëndarea se face în fie-care și dela 10—12 óre a. m.

in pivnița mea din casa Schobel, Strada Vămii nr. 11. La cumperări mai mari, mă rog a lua înțelegere cu mine în locu-ința din edificiul poștei etajul II.

Cu tótă stima

ERDELYI EME.

11—12

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Negoții.